Minister Rolnictwa
i Rozwoju Wsi

Warszawa, 27 marca 2025 r.
znak sprawy: DPB.kj.051.2.2025

Pan
Wiktor Szmulewicz
Prezes Krajowej Rady Izb Rolniczych

Dotyczy: pisma KRIR znak KRIR/MR/16/2025 w związku z wnioskami wojewódzkich izb rolniczych ws. zmian w płatnościach bezpośrednich

Szanowny Panie Prezesie,

w odpowiedzi na ww. pismo uprzejmie przekazuję poniższe stanowisko.

Wniosek 1. Rozważenie możliwości niepobierania opłat za wypełnianie wniosków obszarowych.

Rolnicy mogli skorzystać z bezpłatnej pomocy ODR przy wypełnianiu wniosków obszarowych w latach 2023-2024. Było to następstwem szerokiego zakresu zmian wprowadzonych w wyniku reformy Wspólnej Polityki Rolnej (WPR), w szczególności związanych z wdrożeniem nowych zasad przyznawania płatności bezpośrednich, w tym ekoschematów. Ich wprowadzenie sprawiało rolnikom duże trudności, dlatego też niezbędne było dodatkowe wsparcie przez państwowe doradztwo rolnicze.

Umożliwienie rolnikom skorzystania z bezpłatnej pomocy ODR w latach 2023-2024 wiązało się jednak ze znacznymi kosztami finansowymi (łącznie 111,6 mln zł), jak również zwiększonym obciążeniem pracą w ODR w okresie kampanii (ze względu na skokowy wzrost liczby rolników korzystających z porad, przy ograniczonej liczbie

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi
ul. Wspólna 30, 00-930 Warszawa
+48 22 250 01 18
kancelaria@minrol.gov.pl
www.gov.pl/rolnictwo

doradców) oraz zachwianiem konkurencji pomiędzy państwowym a prywatnym doradztwem.

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, we współpracy z Agencją Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, na bieżąco monitoruje proces składania wniosków w bieżącej kampanii pod kątem ilościowym, a także pod kątem ewentualnych trudności, jakie mogą zostać ujawnione w trakcie tego procesu.

Wniosek 2. Zmiana przepisów z zakresu wypłaty zaliczki płatności obszarowych w kierunku wypłaty zaliczki w wysokości 50% wszystkim beneficjentom, których złożone wnioski otrzymały status „kompletne" i możliwie największe przyśpieszenie wypłaty zaliczek. Przyjęcie do wyliczenia kwoty zaliczki średniego kursu euro z pierwszej połowy roku (za 6 miesięcy).

Wychodząc naprzeciw oczekiwaniom polskich rolników, dotyczącym jak najwcześniejszej realizacji środków z tytułu corocznych płatności, już od 2015 r. każdego roku podejmowana jest decyzja (w uzgodnieniu z Ministrem Finansów) o wypłacie płatności zaliczkowych na poczet płatności bezpośrednich (zaliczki na poczet płatności obszarowych II filaru WPR realizowane są od 2019 r.). Ponadto, Polska zabiega corocznie w Komisji Europejskiej o możliwość wypłaty zaliczek na zwiększonym poziomie (70% zamiast 50% z tytułu płatności bezpośrednich oraz 85% zamiast 75% z tytułu płatności obszarowych II filaru WPR).

W przypadku płatności bezpośrednich w kampanii 2024 r. zaliczki zostały zrealizowane dla ok. 1,154 mln rolników, co stanowi ok. 95,5% rolników potencjalnie kwalifikujących się do naliczania zaliczek. Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (ARiMR) realizowała wypłatę zaliczek pod warunkiem, że kontrola administracyjna umożliwiła zatwierdzenie spraw i naliczenie zaliczek. Dla części rolników kontrola administracyjna nie pozwoliła na zatwierdzenie spraw, w części sprawy zostały także zawieszone, głównie ze względu na powzięcie informacji o śmierci rolnika oraz o złożonych wnioskach transferowych.

Podobne podejście ARiMR realizowała względem płatności obszarowych II filaru WPR. Takie rozwiązanie przyczynia się do zapobiegania dokonywaniu nadpłat i ogranicza trudności związane z ewentualnym późniejszym odzyskiwaniem nienależnych kwot.

Należy również zaznaczyć, że zasady przeliczania płatności bezpośrednich z EUR na PLN zostały określone w przepisach UE - rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2116. Zmiana podejścia w tym zakresie wymagałaby zmiany tych przepisów. Ponadto, z uwagi na liczne czynniki wpływające na wahania kursowe, nie można mieć pewności, że przyjęcie średniego kursu euro z pierwszej połowy roku (średnia z 6 miesięcy) byłoby korzystniejszym rozwiązaniem od obecnego rozwiązania.

W przypadku natomiast płatności obszarowych II filara WPR wysokość stawek jest określona w PLN (kurs wymiany nie ma zatem wpływu na wysokość stawek tych płatności).

Wniosek 3. Zmniejszenie biurokracji związanej z uzyskaniem płatności - w świetle obowiązujących przepisów rolnik realizujący jakiekolwiek zobowiązania musi składać w ARiMR znaczną ilość oświadczeń i wypełniać ewidencje (...) do ich weryfikacji mogą być wykorzystane rejestry prowadzone przez rolników. Innym rozwiązaniem może być opracowany jeden program kompatybilny z eWnioskiemPlus i IRZPlus do prowadzenia planu nawozowego oraz rejestru stosowania środków ochrony roślin, wykonywanych zabiegów agrotechnicznych, rejestru wypasu i wszelkich innych rejestrów wymaganych przez obecnie obowiązujące przepisy prawne.

Realizacja wsparcia finansowego w ramach WPR (i nie tylko) wymaga weryfikacji wszelkich niezbędnych informacji w celu zapewnienia, że środki są wydatkowane zgodnie z przeznaczeniem. Takie podejście ma na celu wyeliminowanie ewentualnych nadużyć oraz wykazanie - przed służbami audytowymi UE - że spełnianie wymogów przez beneficjentów jest rzeczywiście weryfikowane.

Sam fakt złożenia wniosku o przyznanie danej płatności nie oznacza, że dany wariant/praktyka czy wymóg zostanie faktycznie zrealizowany. Niezbędne jest potwierdzenie realizacji, które jest możliwe do zweryfikowania przez ARiMR. Przykładowo w ramach ekoschematu Dobrostan zwierząt wymagane dokumenty potwierdzające realizację praktyk polegających na zapewnieniu zwierzętom wypasu/wybiegu czy też utrzymywaniu ich na ściółce są jedynymi (poza protokołem z kontroli na miejscu), na podstawie których ARiMR jest w stanie stwierdzić czy rolnik zrealizował daną praktykę. Jednocześnie należy podkreślić, że w przypadku

oświadczenia o zapewnieniu wypasu lub wybiegu rolnik może wskazać, że w odniesieniu do danej liczby zwierząt nie wykonał w pełni realizowanej praktyki z przyczyn zależnych lub niezależnych od niego.

Natomiast w przypadku ekoschematów obszarowych wprowadzono np. oświadczenia obok zdjęć geotagowanych i jednocześnie zrezygnowano z rejestru w przypadku dwóch praktyk ekoschematu Rolnictwo węglowe i zarządzanie składnikami odżywczymi. W przypadku innej z praktyk tego ekoschematu odstąpiono w ogóle np. od obowiązku składania oświadczeń. Wprowadzone zmiany stanowiły znaczne uproszczenie i były odpowiedzią na wnioski składane przez rolników i organizacje rolnicze.

Pragnę zapewnić, że Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi na bieżąco monitoruje realizację poszczególnych instrumentów wsparcia i reaguje na potrzeby w zakresie zmniejszania biurokracji oraz wprowadzania uproszczeń tam, gdzie jest to możliwe. Zmianami, o które wnioskowały organizacje rolnicze były m.in. oświadczenia jako alternatywa dla rejestrów wypasu/wybiegu czy zdjęć geotagowanych w ramach ekoschematu Dobrostan zwierząt. Wprowadzenie tych zmian było oczekiwanym przez rolników uproszczeniem, pozwalającym na jednoczesne zachowanie mechanizmu kontrolnego.

Wniosek 4. Rozważenie możliwości naliczania stawek płatności bezpośrednich i ekoschematów oraz interwencji środowiskowych PS WPR 2023-2027 według uśrednionego kursu euro za 6 miesięcy danego roku (od stycznia do czerwca).

Jak już zostało wskazane w stanowisku do Wniosku nr 2, zmiana podejścia do przeliczania płatności bezpośrednich z EUR na PLN wymagałaby wcześniejszej zmiany przepisów rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2116. Przy czym nie ma gwarancji, że wybór innego okresu referencyjnego byłby rozwiązaniem korzystniejszym od obecnego rozwiązania.

Porównując wysokość kursu wymiany PLN/EUR przyjmowanego do przeliczania płatności bezpośrednich w latach 2019-2024 (kurs z końca września) ze średnim kursem z okresu styczeń - czerwiec (zgodnie z propozycją KRIR) można stwierdzić, że w większości przypadków (5/6) kurs z końca września był wyższy. Wyjątek stanowił rok 2024.

Rok	Rzeczywisty kurs wymiany (z końca września)	Średni kurs wymiany z okresu styczeń-czerwiec	Różnica
	a	*b*	*c=a-b*
2019	4,3782	4,2920	0,0862
2020	4,5462	4,4120	0,1342
2021	4,6197	4,5374	0,0823
2022	4,8483	4,6354	0,2129
2023	4,6283	4,6244	0,0039
2024	4,2788	4,3169	-0,0381

Natomiast w przypadku płatności obszarowych II filara WPR wysokość stawek jest określona w PLN, w związku z tym kurs wymiany nie ma wpływu na wysokość stawek tych płatności.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi
Stefan Krajewski
Sekretarz Stanu
/podpisano elektronicznie/